

Висновки. Враховуючі наведені дані, на нашу думку, система податкового контролю потребує суттєвих доопрацювань. Зокрема, виникає необхідність координування проведення графіків планових та позапланових перевірок. При цьому, як ми бачимо, суттєві обсяги надходжень формуються за рахунок саме позапланових податкових дій. Отже, можемо стверджувати, що планові податкові перевірки є менш ефективними і витрачання коштів на їх проведення держава може скоротити. Хоча їх проведення може слугувати мобілізуючим та дисциплінуючим фактором для платників податків. Податковий контроль використовує різноманітні форми практичної організації для найбільш ефективного виконання завдань, котрі стоять перед ним. Він здійснюється шляхом застосування різних прийомів і способів, а також використання спеціальних процедур, що у своїй сукупності утворює способи податкового контролю.

Відповідно до ст. 62 Податкового кодексу України, до способів здійснення податкового контролю віднесено:

- ведення обліку платників податків;
- інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної податкової служби;

– перевірки та звірки [5].

Облік платників податків є одним із способів податкового контролю, який ведеться з метою створення умов для здійснення органами державної податкової служби контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахованих фінансових санкцій, дотримання податкового та іншого законодавства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Лютий І.О., Дрига А.Б., Петренко М.О. Податки на споживання в економіці України. – К. : Знання, 2005. – 335 с.
2. Кузьменко В.П. Фінансові кризи як складові економічного циклу та структурно-інвестиційна політика їх подолання // Глобалізація інвестиційних процесів та фінансова безпека України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К. : 27 червня 2001 р. – К. : РНБО України, Міжвідомча комісія з питань фінансової безпеки, 2002. – С. 85-100.
3. Закон України від 05.07.12 № 5083-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні».
4. Офіційний сайт ДПС України www.sta.gov.ua.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

УДК 336.748.4

Корінюк Я.О.

*аспірант кафедри міжнародної економіки
Української академії банківської справи
Національного банку України*

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ

Стаття присвячена дослідженню сутності фінансової стабільності. Зокрема, здійснено огляд та узагальнення основних підходів до визначення поняття «фінансова стабільність». Визначено низку основних характеристик фінансової стабільності та побудовано схематичне зображення її складових. Проаналізовано співвідношення між фінансовою стабільністю та іншими тісно пов'язаними з нею категоріями. Запропоновано власне авторське бачення поняття «фінансова стабільність».

Ключові слова: фінансова стабільність, фінансова система, фінансові інститути, функції фінансової системи, системний ризик.

Корінюк Я.А. СУЩНОСТЬ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ И ОСОБЕННОСТИ ЕЕ ПРОЯВЛЕНИЯ

Статья посвящена исследованию сущности финансовой стабильности. В частности, сделан обзор и обобщение основных подходов к определению понятия «финансовая стабильность». Определен ряд основных характеристик финансовой стабильности и построено схематическое изображение ее составляющих. Проанализировано соотношение между финансовой стабильности и другими тесно связанными с ней категориями. Предложено собственное авторское видение понятия «финансовая стабильность».

Ключевые слова: финансовая стабильность, финансовая система, финансовые институты, функции финансовой системы, системный риск.

Korinok Ya.O. THE ESSENCE OF FINANCIAL STABILITY AND FEATURES OF ITS MANIFESTATION

The article is dedicated to investigation of the financial stability nature. In particular, the review and generalization of the main approaches to the definition of «financial stability» were conducted. The key features of financial stability were defined and the schematic illustration of its main elements was built. The connection between financial stability and other close related categories was analyzed. Own definition of «financial stability» was proposed.

Keywords: financial stability, financial system, financial institutions, functions of the financial system, systemic risk.

Постановка проблеми. Забезпечення фінансової стабільності є об'єктивною умовою стійкого функціонування економічної системи та її розвитку. За оцінками науковців, у період з 1990 по 2008 рр. у світі було зафіксовано більше 20 фінансових криз, що в тій чи іншій мірі були пов'язані з нарощуванням системних ризиків та проблемами забезпечення ліквідності фінансових установ [1, с. 57]. Світова фінансова криза 2008 року, що почалася з іпотечної кризи

у США, продемонструвала необхідність дослідження фінансової стабільності не лише на рівні окремих фінансових інститутів, а і її системного розуміння. Проте на сьогодні поняття «фінансової стабільності» є недостатньо дослідженим, що потребує його фундаментального аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової стабільності присвячено багато наукових робіт як зарубіжних, так і вітчизняних

вчених. Зокрема, такими науковцями, як Г. Шиназі, А. Фалюта, Т. Падо-Шіопа було досліджено теоретико-методологічні особливості фінансової стабільності та її основних функцій. А низка вчених, серед яких Е. Кроккет, Дж. Чент, Е. Девіс, запропонували досліджувати фінансову стабільність через призму нестабільності. Проте, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, нині не існує єдиного оптимального підходу до розуміння фінансової стабільності та особливостей її прояву.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання статті, яке полягає у дослідженні основних підходів до трактування поняття «фінансова стабільність», особливостей її прояву та виокремлення основних структурних елементів.

Вклад основного матеріалу дослідження. Поняття фінансової стабільності привернуло увагу науковців не так давно, на початку 1990-х років. Саме на цей період припав активний розвиток економічної глобалізації, що супроводжувалася накопиченням фінансових дисбалансів. На цьому тлі і набули актуальності проблеми зниження імовірності системної фінансової дестабілізації та забезпечення фінансової стабільності в цілому. Проте, незважаючи на велику кількість тлумачень поняття фінансової стабільності, досі не існує єдиної загальноприйнятої моделі для її оцінки чи виміру [2, с. 92].

У науковій літературі виокремлюють три підходи до визначення фінансової стабільності:

1. Прямий підхід визначає поняття «фінансової стабільності» через призму функцій та характеристик, якими фінансова система повинна мати за стабільного стану. Тобто фінансова система є стабільною доти, доки вона в змозі виконувати функції, що є характерними для фінансової системи в ринковій економіці. Саме тому цей підхід також називають функціональним.

Американський вчений Г. Шиназі присвятив феномену фінансової стабільності декілька фундаментальних досліджень, згідно з якими визначив її як ситуацію, за якої фінансова система здатна виконувати три ключові функції одночасно: 1) сприяти ефективному розподілу економічних ресурсів в часі та просторі; 2) дозволяє оцінювати, розподіляти фінансові ризики та здійснювати управління ними; 3) абсорбувати реальні та фінансові економічні потрясіння, шоки та дисбаланси, що забезпечить безперервне виконання нею своїх функцій [3, ст. 15].

Близьким до даного визначення за функціональним змістом є трактування фінансової стабільності А. Фалютою, що пропонує розглядати її як здатність фінансової системи безперервно функціонувати – задовольняти вимоги і надавати послуги, підтримуючи оптимальну величину прибутковості, ліквідності та платоспроможності за допустимого рівня ризиків, та протистояти при цьому негативному впливу внутрішніх і зовнішніх чинників [4, с. 230-235].

Т. Падо-Шіопа стверджує, що фінансова стабільність – це стан за якого фінансова система спроможна протистояти шоківим явищам, при цьому не допускаючи розвитку кумулятивних процесів, які порушують трансформацію заощаджень в інвестиції та здійснення розрахункових операцій в економіці. Автор цього визначення робить акцент на амортизуючій здатності або стійкості фінансової системи, що дозволяє їй безперервно виконувати свої основні функції зі здійснення платежів та розподілу ресурсів [5, ст. 6-10].

На основі проведеного аналізу вищезазначених визначень до їх спільних особливостей, окрім функ-

ціональної складової, можна віднести також стійкість фінансової системи до шоків.

2. Зворотний підхід визначає фінансову стабільність як відсутність нестабільності. Найбільш поширеним прикладом зворотного визначення є твердження, запропоноване головою Банку міжнародних розрахунків Е. Кроккетом, який пропонує розглядати фінансову стабільність саме як відсутність нестабільності. При цьому визначає фінансову нестабільність як ситуацію, за якої функціонування економіки потенційно погіршується нездатністю фінансових інститутів виконувати свої договірні зобов'язання та коливанням цін на фінансові активи. Таким чином, Е Кроккет враховує стан фінансових посередників та ринків, але не враховує стан фінансової інфраструктури. Також він стверджує, що фінансова стабільність існує до тих пір, поки фінансова система може нормально функціонувати без сторонньої допомоги [6, ст. 1-2].

Дж. Чент також стверджує, що поняття «фінансової стабільності» можна краще зрозуміти шляхом розгляду її відсутності, тобто фінансової нестабільності, яку пропонує розглядати як умови на фінансових ринках, що завдають шкоди чи загрожують зростанню економіки через її вплив на фінансову систему. Він стверджує, що на різні елементи фінансової системи впливають різні форми нестабільності. Вчений наголошує на необхідності розмежування фінансової нестабільності від макроекономічної, оскільки макроекономічна нестабільність часто виникає внаслідок шоків сукупного попиту та пропозиції, а ключовим чинником фінансової нестабільності є фінансові ринки [7].

Е. Девіс ототожнює поняття системного ризику та фінансової нестабільності та визначає їх як «підвищений ризик фінансової кризи». Під фінансовою кризою він розуміє «крах фінансової системи, що тягне за собою неможливість здійснення платежів та надання кредитів на інвестиційні цілі». Автор стверджує, що фінансові кризи матимуть значні негативні наслідки для економічної діяльності, а процес зміцнення фінансової стабільності зводиться до управління системними ризиками. Е. Девіс також зазначає, що системний ризик може проявлятися шляхом деформації ринкової інфраструктури та зниження ліквідності. Таким чином, в своєму визначенні автор підкреслює роль фінансової системи у підтримці реального сектора через здійснення розрахунків та механізм кредитування [8, ст. 92].

Проте варто зазначити, що зворотній підхід до визначення поняття «фінансова стабільність» має певні недоліки. По-перше, саме по собі поняття «фінансова нестабільність» є багатоаспектним, комплексним та потребує точного наукового визначення. По-друге, цей підхід не дає чітких вказівок для діяльності органів державної влади в цілях підтримання фінансової стабільності.

3. Змішаний підхід характеризується використанням одночасно двох попередніх підходів, прямого та змішаного, з метою найбільш точного формування визначення фінансової стабільності. Також до змішаного підходу відносять альтернативні визначення, що не відповідають першим двом підходам. Так, відповідно до визначення, запропонованого М. Футтом, фінансова стабільність існує за наявності таких необхідних умов: 1) монетарна стабільність; 2) рівень зайнятості, близький до природного; 3) упевненість в операціях більшості ключових фінансових інститутів і ринків в економіці; 4) відсутність різких цінових коливань фінансових і реальних активів, що пору-

шують умови 1) і 2) [9, 18]. Це визначення є одним із небагатьох, що розглядає монетарну стабільність як основу забезпечення фінансової стабільності. М. Фут також наголошує на важливості «довіри» до роботи фінансової системи, що є близьким до твердження А. Ларджа, який описує поняття «фінансової стабільності» саме через призму встановлення довіри [10, ст. 175].

В останні роки центральні банки багатьох країн включили до своїх цілей фінансову стабільність та почали регулярно публікувати звіти з фінансової стабільності. При цьому вони дають своє власне тлумачення її змісту. Нижче, у таблиці 1, наведені визначення фінансової стабільності окремих центральних банків. На основі проаналізованих понять «фінансової стабільності», ми згрупували центральні банки за підходами зазначеними вище. Проте, варто зазначити, що низка центральних банків взагалі не наводить визначення «фінансової стабільності» ні на офіційних сайтах, ні у звітах з фінансової стабільності (див. табл. 2).

Провівши аналіз вищенаведених визначень, запропонованих центральними банками, можна стверджувати, що все ж більшість центральних банків дотримуються прямого підходу.

Таким чином, до основних характеристик фінансової стабільності можна віднести такі:

1) системний характер фінансової стабільності. Фінансова стабільність є результатом взаємодії фінан-

сових інститутів, фінансових ринків та інфраструктури, а також сукупності фінансових відносин, що виникають у реальній економіці;

2) відносний характер фінансової стабільності та множинність її станів. Фінансова стабільність не є абсолютним станом фінансової системи, оскільки, навіть за найбільш стійких її показників, економіка в дійсності постійно перебуває у стані відхилення від абсолютного її значення, що представлене верхньою межею на рисунку 1. Тобто фінансова стабільність не є єдиним точковим станом фінансової системи, а може приймати низку різних значень, що характеризується різним запасом міцності фінансової системи. Загалом на рисунку представлена область оцінок фінансової стабільності «А» та фінансової нестабільності «В», які розділені областю «Б», що характеризує проміжний стан між ними. Таким чином, чим менше запас міцності фінансової системи, тим нижче лінія фінансо-

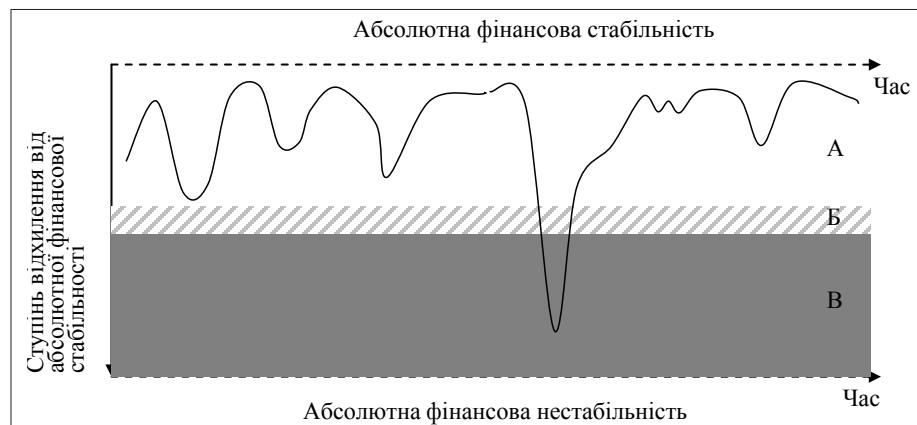

Рис. 1. Графічна інтерпретація поняття «фінансова стабільність» [11, ст. 35]

Таблиця 1

Визначення фінансової стабільності центральними банками окремих країн

Центральний банк	Визначення
Бундесбанк Німеччини	Фінансова стабільність – це здатність фінансової системи виконувати безперебійно свої основні макроекономічні функції, навіть у стресових ситуаціях та в періоди структурної перебудови.
Резервний банк Австралії	Стабільна фінансова система – це система, в якій фінансові посередники, ринки та ринкова інфраструктура забезпечують безперебійний потік грошових коштів між власниками заощаджень і інвесторами, сприяючи таким чином зростанню економічної активності.
Центральний банк Угорщини	Фінансова стабільність – це стан, за якого фінансова система, а саме ключові фінансові ринки та інституційна структура фінансової системи є стійкими до економічних потрясінь та в змозі плавно виконувати свої основні функції: фінансове посередництво, управління ризиками і безперебійне проведення платежів.
Банк Норвегії	Фінансова стабільність визначається відсутністю криз у фінансовій системі, тобто стійкістю фінансового сектора до шоків, які виникають в діяльності фінансових установ чи функціонуванні фінансових ринків.
Європейський центральний банк	Фінансова стабільність – це стан, за якого фінансова система – посередники, ринки та ринкова інфраструктура – можуть протистояти шокам без значних порушень у сфері фінансового посередництва та ефективному розподілі заощаджень у виробничі інвестиції.
Чеський національний банк	Фінансова стабільність визначається як ситуація, за якої фінансова система функціонує без значних збоїв чи негативних впливів на економічний розвиток в цілому, демонструючи високий рівень стійкості до шоків.

Джерело: Складено на основі інформації офіційних сайтів центральних банків та офіційних Звітів про фінансову стабільність

Таблиця 2

Підходи ЦБ до визначення фінансової стабільності

Прямий підхід	Зворотній підхід	Змішаний підхід	Визначення відсутнє
Австрія, Австралія, Німеччина, Ісландія, Ірландія, Словенія, Словачія, Чилі, Чехія, Турція, Естонія, Швейцарія, Японія, Угорщина	Норвегія	Франція, Ізраїль, Бельгія, Португалія	Великобританія, Гонконг, Індонезія, Данія, Іспанія, Канада, Латвія, Литва, Нова Зеландія, Нідерланди, Росія, Польща, Сінгапур, Фінляндія, Швеція, Хорватія

вої стабільності відхиляється від верхньої межі вниз. Значне зменшення міцності фінансової системи переводить її в проміжний стан, за якого фінансова система стає вразливою до шоків. Якщо виникає подальший негативний вплив на фінансову систему, то це призводить до фінансової дестабілізації;

3) динамічний аспект фінансової стабільності. Правильна методологія визначення потенційних ризиків є гарантом забезпечення фінансової стабільності, за умови ненастання несподіваних шоків;

4) довіра до роботи фінансової системи;

5) здатність фінансової системи абсорбувати внутрішні негативні шоки [11, ст. 10-11].

Узагальнений результат наукових підходів до поняття «фінансова стабільність» ми продемонстрували на рисунку 2, який ілюструє усі структурні елементи фінансової стабільності. У вузькому сенсі категорія «фінансової стабільності» включає стабільність структурних елементів фінансової системи, зокрема фінансових інститутів, фінансових ринків та фінансової інфраструктури, що проявляється у таких характеристиках:

1) стабільність фінансових ринків характеризується відсутністю значних коливань цін на фінансові активи;

2) стабільність фінансової інфраструктури забезпечується перш за все безперервністю роботи платіжної системи;

3) стабільність фінансових інститутів передбачає їх спроможність виконувати свої договірні зобов'язання.

Проте для того, щоб поняття «фінансова стабільність» набуло більш практичного значення, необхідно перейти до його розуміння в широкому сенсі, що передбачає включення таких складових:

4) ефективне управління фінансовими ризиками в економіці;

5) запас міцності для протидії негативним економічним внутрішнім та зовнішнім шокам;

6) ефективний розподіл фінансових ресурсів в економіці.

З метою більш точного розуміння сутності фінансової стабільності пропонуємо розглянути її співвідношення з іншими поняттями.

У низці випадків у науковій літературі поняття «фінансова стабільність» та «фінансова стійкість» вживаються як тотожні. Більше того, часто англійський термін «financial stability» перекладається на українську мову саме як фінансова стійкість. Проте, таке ототожнення є невірним, оскільки зазначені категорії не є ідентичними. Так, поняття «фінансова стабільність» є ширшим та характеризує рівноважний стан фінансової системи, що зберігає свій запас міцності при дії негативних фінансових та реальних шоків. У свою чергу, фінансову стійкість варто розуміти як здатність фінансової системи досягати рівноважного стану після припинення дії негативних факторів, що спричинили її дестабілізацію. Таким чином,

фінансова стійкість не є рівноважним станом, а лише прагненням до рівноваги за умови відсутності шоків.

Крім того, фінансова стійкість частіше вживається у контексті окремих фінансових інститутів чи їх сукупності, і рідше – у контексті фінансової системи в цілому [12, ст. 4-5].

Поняття «фінансової дестабілізації» близьке за своїм змістом до поняття «системний ризик», а вчений Е. Девіс навіть ототожнює ці поняття. Так, американський вчений П. Купек визначає системний ризик як «стан, за якого незначний макроекономічний шок може призвести до значного коливання цін на виробничі та фінансові активи, зменшення ліквідності та збитків (навіть банкрутства) корпоративних позичальників» [13]. Дещо інше визначення наведене у Положенні про діяльність в Україні внутрішньодержавних і міжнародних систем, в якому системний ризик напряду пов'язаний неспроможністю одного із системноутворюючих учасників платіжної системи виконувати свої договірні зобов'язання, що в результаті призводить до дестабілізації всієї фінансової системи [14]. Таким чином, системний ризик – це стан, за якого реальні та фінансові шоки призводять до того, що фінансова система не може виконувати свої основні функції, тобто спричиняють фінансову нестабільність. Тож, за алгоритмом зворотного підходу, фінансову стабільність можна визначити як відсутність системного ризику.

Узагальнюючи дослідження сутності фінансової стабільності, ми сформуваємо власне, на нашу думку, оптимальне її тлумачення, відповідно до якого, фінансова стабільність – це динамічний якісний стан фінансової системи, за якого вона здатна ефективно та безперервно виконувати свої основні функції, навіть під впливом ендогенних та екзогенних шоків.

Висновки з проведеного дослідження. На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки.

1. В науковій практиці існує три підходи до визначення поняття «фінансової стабільності», проте більшість центральних банків віддають перевагу функціональному підходу.

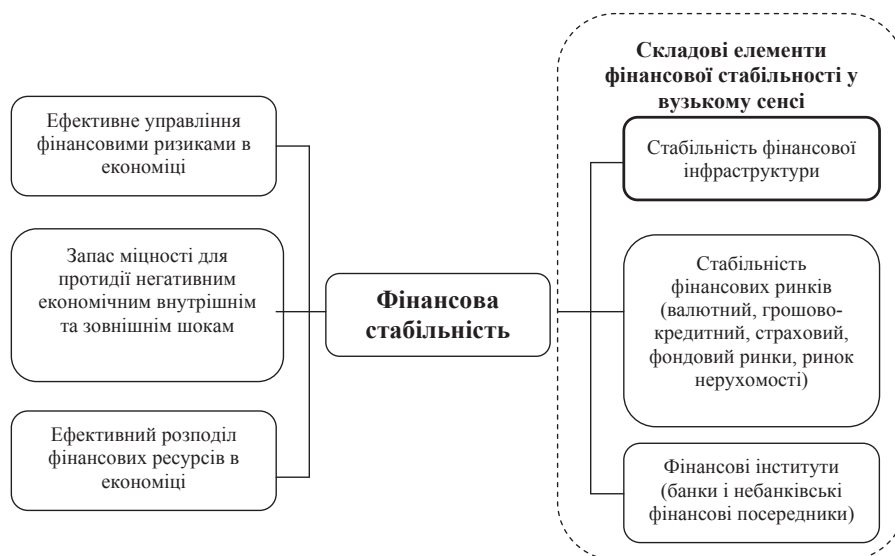

Рис. 2. Структурні елементи фінансової стабільності в широкому розумінні

Складено на основі наведених вище понять «фінансової стабільності» за джерелами [3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10]

2. Метою фінансової стабільності є запобігання краху не лише окремих фінансових установ, а й створення таких умов, що забезпечать фінансову систему запасом міцності до ендогенних та екзогенних шоків.

3. Фінансова стабільність є результатом взаємодії фінансових інститутів, фінансових ринків та інфраструктури, а також сукупності фінансових відносин, що виникають в реальній економіці.

4. Фінансова стабільність не є абсолютним станом фінансової системи, оскільки може приймати низку різних значень, що характеризується різним запасом міцності фінансової системи.

5. Поняття «фінансова стабільність» є ширшим за поняття «фінансова стійкість» та характеризує рівноважний стан фінансової системи, що зберігає свій запас міцності при дії негативних фінансових та реальних шоків. У свою чергу, фінансова стійкість не є рівноважним станом, а лише прагненням до рівноваги за умови відсутності шоків.

6. У результаті співвідношення понять «фінансова дестабілізація» та «системний ризик» ми прийшли до висновку, що фінансову стабільність можна визначити як відсутність системного ризику. Це твердження дає підстави для подальших досліджень, зокрема розробки методології оцінки та мінімізації системного ризику як механізму забезпечення фінансової стабільності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Міщенко В. Основні напрями забезпечення стабільності фінансового сектору України в контексті глобалізаційних процесів / В. Міщенко, С. Міщенко // *Фінанси України*. – 2008. – № 3. – С. 56-69.
2. Пшик Б.І. Фінансова стабільність: сутність та особливості розвитку [Електронний ресурс] / Б. І. Пшик // *Вісник СевНТУ. Сер. : Економіка і фінанси*. – 2013. – Вип. 138. – С. 91-96. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vsntue_2013_138_16.pdf.
3. Schinasi G.J. Defining Financial Stability / G.J. Schinasi // *IMF Working Paper. International Monetary Fund*. – № 187. – 2004. – 18 p.
4. Фалюта А.В. Забезпечення фінансової стабільності банку через систему управління ризиками / А.В. Фалюта // *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. – № 17.2. – 2007. – С. 231.
5. Padoa-Schioppa T. Central banks and financial stability: exploring a land in between: Paper presented at the Second ECB Central Banking Conference «The transformation of European Financial system». – Frankfurt on Main. – 2002. – P. 48.
6. Crockett A. The Theory and Practice of Financial Stability [Electronic resource] / A. Crockett // *GEI Newsletter Issue. Global Economic Institutions*. № 6. – 1997. – Mode of access : http://aualavirtual.bde.es/wav/documentos/area_docu_estabilidad_1.pdf.
7. Chant, J. Financial Stability as a Policy Goal / J. Chant // in *Essays on Financial Stability, Technical Report. Bank of Canada*. – № 95. – September, 2003.
8. Davis, E. A Typology of Financial Instability / E. Davis // *Oesterreichische Nationalbank (Central Bank of Australia), Financial stability Report*. – № 2. – 2001. – 110 p.
9. Foot M. What is financial stability and how do we get it? / M. Foot // *Speech on Meeting of the Financial Sen-ices Authority and ACI (UK)*. – 2007. – 122 p.
10. Large, A. Financial Stability: Maintaining Confidence in a complex world / A. Large // *Bank of England Financial Stability Review*. – 2003 – 174 p.
11. Каллаур, П.В. http://ggau.by:8888/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe?LNG=&Z21ID=&I21DBN=ARTIC_PRINT&P21DBN=ARTIC&S21STN=1&S21REF=&S21FMT=fullw_print&C21COM=S&S21CNR=&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR= Концепт «Финансовая стабильность» / П.В. Каллаур // *Белорусский экономический журнал : Ежекв. научно-практич. журнал*. – 2007. – № 1. – С. 25-37.
12. Лазня А.В. Зв'язок поняття «фінансова стабільність» із категоріями економічної науки / А.В. Лазня // *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. праць / ДВНЗ «УАБС НБУ»*. – 2012. – Вип. 34. – С. 218-225.
13. Kupiec C. Assessing Systemic Risk Exposure from Banks and GSEs Under Alternative Approaches to Capital Regulation / P. Kupiec, Nickerson D. // *The Journal of Real Estate Finance and Economics*. – 2004. – 25 p.
14. Положення про діяльність в Україні внутрішньодержавних і міжнародних платіжних систем : затв. пост. Правління Національного банку України від 25 вересня 2007 р. № 348 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1173-07>.